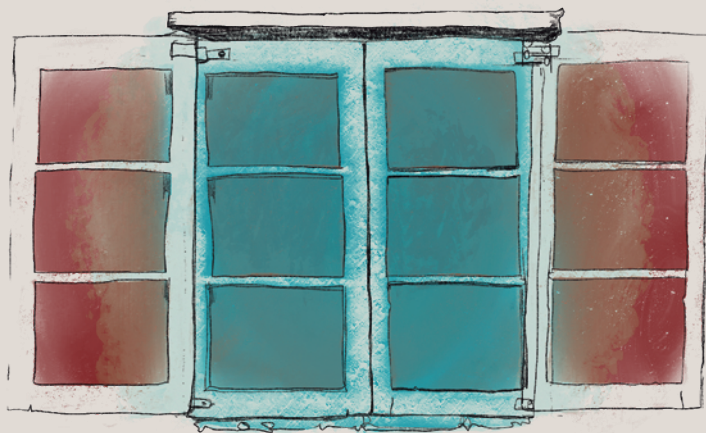

AL AVEIRO D'UN TRABATEL

*Úa escoyeta de poesía contemporánea
en gallego-asturiano*

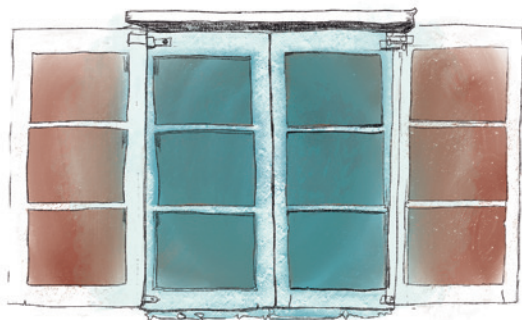
SEMANA DAS LLETTRAS ASTURIANAS 2021

AL AVEIRO D'UN TRABATEL

AL AVEIRO D'UN TRABATEL

*Úa escoyeta de poesía contemporánea
en gallego-asturiano*

GOBERNO DEL PRINCIPAO D'ASTURIAS

Esta obra, editada pra festexar el *Día del Libro Asturiano*
(7 de mayo del 2021), é de distribución gratuita.
Nun ta permitida a súa venta.

© **Dos textos:** os sos autores

Edita: Gobierno del Principao d'Asturias :: Consejería de Cultura, Política Llingüística y Turismo

Xestión editorial: Ediciones Trabe / www.trabe.org

Diseño y maquetación: Ediciones Trabe

Ilustracións: Angélica Chamorro

Feito en Asturias

Depósito legal: AS-00290-2021

AL AVEIRO D'UN TRABATEL

A sina se titulaban, alló nel 2008, as palabras qu'abrían el primeiro número de *Trabatel. Revista eonaviega de lliteratura*: al aveiro d'un trabatel. Anque el trabatel sía un augüeiro estretín de llouzas ben modesto, a metáfora del aveiro, del sito unde guardarse, amostraba a voluntá cua que botaba a andar aquela publicación. Queríase, debaxo d'él, abrir úa ventá unde'l público llector se puidera asomar «a os carpinteiros que trabayan a palabra, esos homes y muyeres qu'anecían en erguer, pedra a pedra, úa lliteratura en gallego-asturiano», dicíase na introducción á revista.

D'entencias pr'acó, ese edificio –erguido cuas maos de máis y máis xente– sigue en pé ofrecendo un sito unde fer úa pouxa nel camín pra conocer el que s'escribe, pra emocionarse, pra disfrutar cuas nosas lletras, tanto dá en verso qu'en prosa.

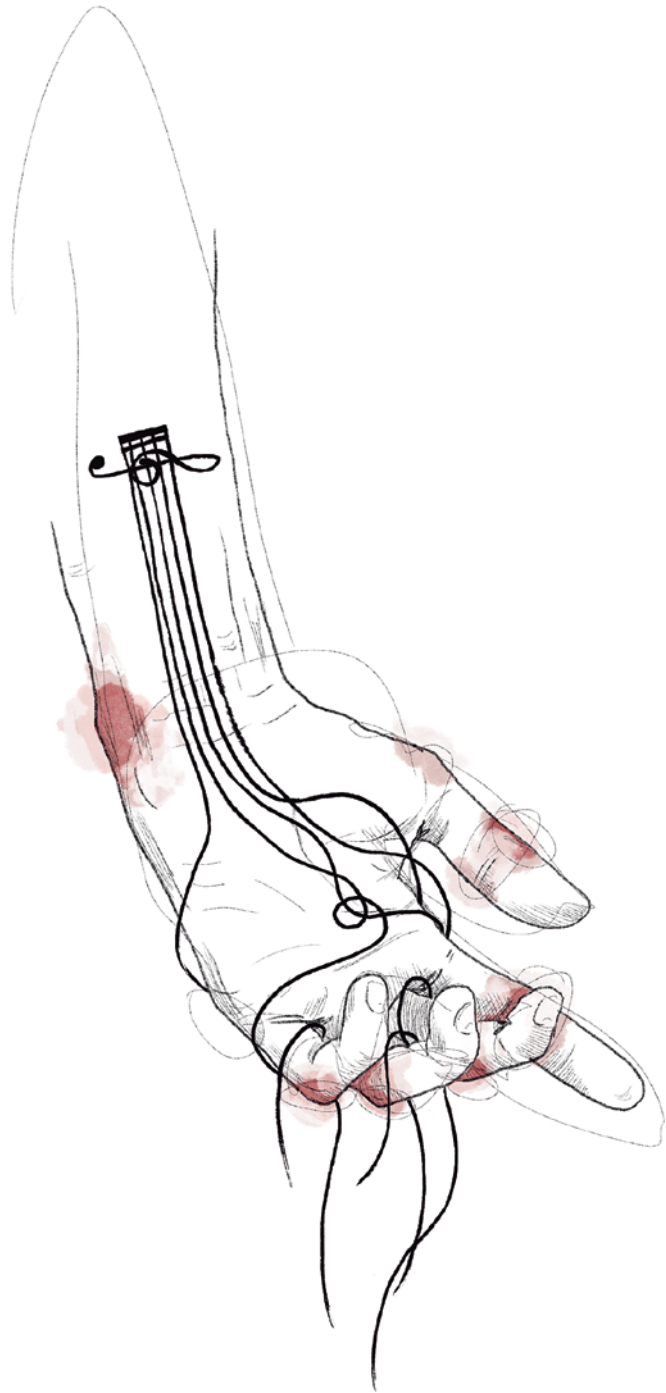
Trabatel, ademáis d'acoyer a os autores y autoras que xa tían úa trayectoria detrás, aveiróu tamén as voces novas, porque esa foi sempre a súa vocación. Agora, condo a revista xa anduvo máis d'úa década, pintóu un bon momento pra botar a vista atrás y amostrar a vitalidá da creación en gallego-asturiano publicando úa antoloxía del que nella s'escribú. Escoyéuse a poesía, así que, d'entre todos os poemas qu'aparecieron en *Trabatel* hasta hoi, recóyese ún de cada escritor ou escritora que colaboróu nas súas páxinas.

Na escoyeta poden atoparse primeiros pasos de poetas mui novos daquela, versos d'autores veteranos qu'empezaron a fer galaníos nel xénero, camíos abertos que nun chegaron a verse en llibro y tamén adelantos del que despóis foron poemarios en volume. Evidentemente, nun tán todos os nomes –de seguro qu'a esta llista de creadores y creadoras han a sumarse máis d'aquí a pouco–, pro tamos na fe de qu'é úa búa panorámica da poesía contemporánea que se fai en gallego-asturiano.

Este mañuzo de versos escoyidos quer ser un ofrecemento a saborear el zume das palabras escritas na llingua que falamos nel extremo occidental asturiano. É úa poesía con úa estética y us temas tan variaos como os de cualquiera outra lliteratura del noso contexto cultural, así que namáis falta que se conoza. Con esa voluntá naceron estas páxinas.

MANUEL
GARCÍA-GALANO

A Roda, Tapia (1922-2016)

EMPANTAINADO

Condo vin que chegaba a primavera
que trouxo el sol, as foyas verdes
y os días llargos,
quixen eu compoñer úa melodía.

Pechéi os oyos y vin cómo cayían,
desprendidas del cielo,
un feixe de notas qu'engalaban
esperando a maos que las piyase
y las fose poñendo nel sou sito.

Corcheas, semicorcheas,
redondas, brancas, negras,
pentagramas, bemoles, sostenidos...
¡Teño todo!, me dixeran, y depresa
apriquéime al llabor, mui agayado,
pensando que cúaquellas ferramentas
iba ser quén a fer algo non visto.

Chaméi á inspiración, chaméi ás musas.
¡Axudáime!, ¡axudáime!, yes berréi,
¡axudáime a salir d'este pantaino!
Nun me fixeron caso;
burláronse de min y, non contentas,
tiráronme outro feixe de palabras,
abondas pra fer este poema.

Y tampouco fun quén a darye xeito.

Trabatel 6 (2015)

LUISA
MÉNDEZ
FERNÁNDEZ

Valdepare, El Franco (1938)

DENDE LLONXE

Dende llonxe un aire suave
aniaba na túa mirada,
unde s'enreda el silencio,
unde se balancían os suspiros
que nacen del fondo del alma.

Dende non tan llonxe
chegan ventos de guerra,
de frío, de fame.
Deixas el tayolo na terra,
abondo llonxe del camín morto,
antias de que t'atopen as balas.

Trabatel 6 (2015)

ALFREDO
ÁLVAREZ
DE PONTICELLA

Ponticella, Villayón (1948)

Al son das zalanceiras (Xeira, 2003)

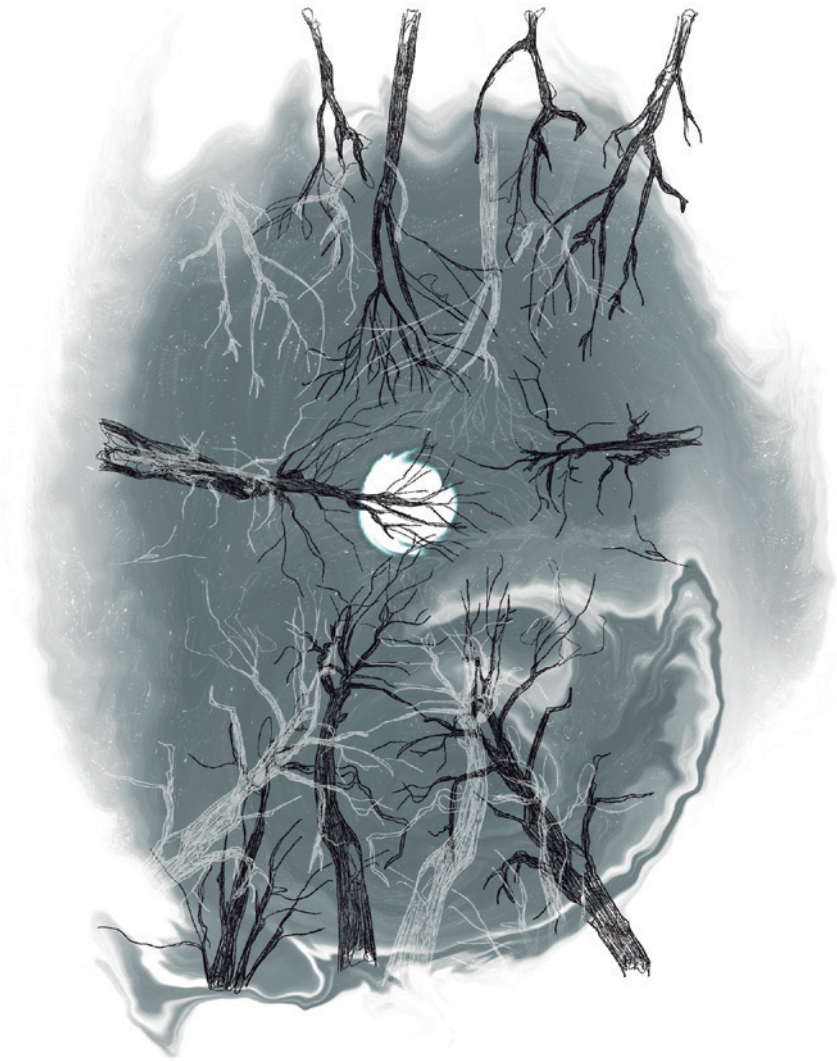
DEIXÁI QUE SE SINTAN

Nin llamorgas nin poceiras;
si regueiros, augüeiros, sangradeiros.
¡Que corran xa as palabras
a bon son col vento y el augua!
Saquémolas dos llares, dos pousos;
que medren netamente
en todos os andares.
Nun vamos lleiriar
por cuatro lletras, us finxos
nin úa raya se xa temos abondo
col respigo de ser, col asoro
de ser verbo cada día.
Porque xa foron nun empezo
el Berro y a Palabra, deixái
que se sintan de pedra en pena,
de valle en crume,
que son todas de noso.
A mozquellos ou tatexas
ou espidas de llaceria,
que volvan ser barruzo,
gorbizo y grao y vento.

Trabatel 10 (2019)

MARÍA TERESA
LÓPEZ GARCÍA

Bual (1950)

PROMESAS

Como a noite
que nos leva
por paraxes esquecidos
y reluman na memoria
outros tempos xa vividos.
Como esa noite zarrada
que xa quedóu nel olvido,
unde nos dixemos cousas
que se foron derretindo
como esa neve branca
que se nos foi
entre os didos.

Trabatel 8 (2017)

BABEL
DE CAL
CADETE

Ortigueira, Cuaña (1955)

AUGUA

Solo.
Chove a concadas.
Dende a ventá vexo el mar.
Goteiras y resaca,
augua dulce y augua salada.
Choro,
choro por muito y por nada.
Arréchame el augua dos oyo,
enchumázaseme el alma.
Recordos,
recordo tempos de calma chicha,
pero tamén de vagas de mar.
Nortada.
Navego y volvo a chorar.
Sin lluces, al debalo.
Nun vexo outra cousa qu'andainas.
Agora sinto a daqué,
pero nun escampa del todo.
Barruza.
Marexadía.
Sigo tando solo,
mui solo,
anagao nas penas del augua.

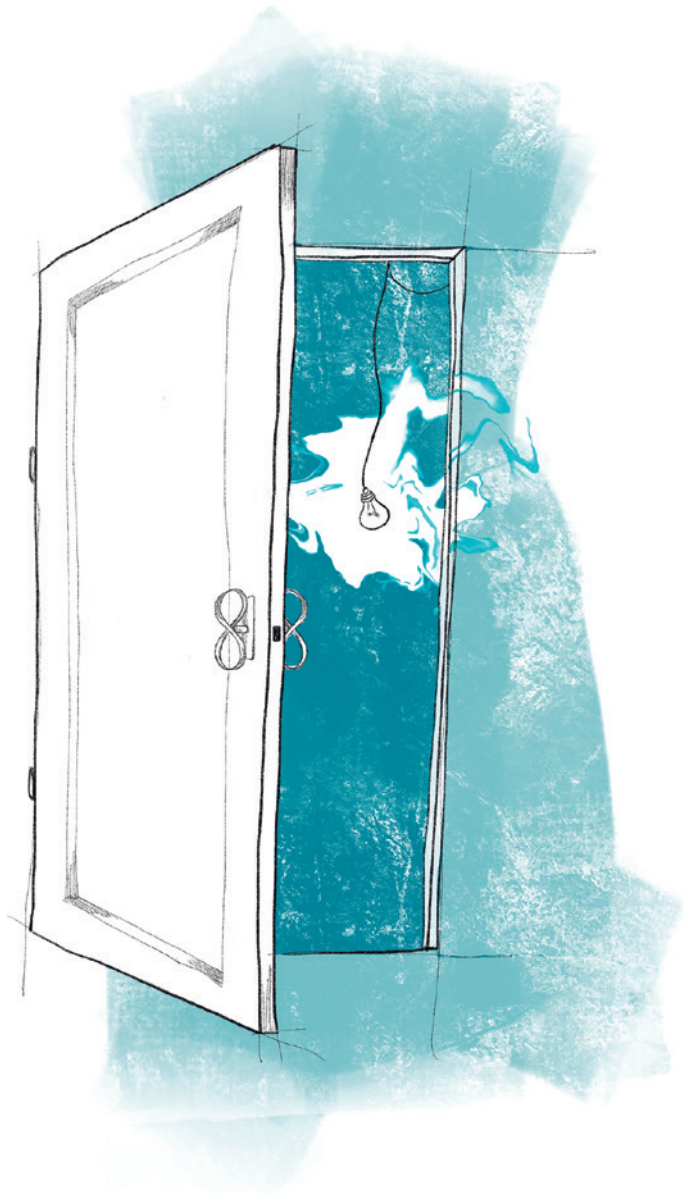
Trabatel 9 (2018)

BELÉN
RICO PRIETO

A Veiga (1959)

Algunhas maos (Trabe, 2012)

Algún son... tres (Patanegra, 2017)

SALA DEL SILENCIO, SALA DA PACENCIA, PACENCIA INFINITA: LUZ

*A José M. Legazpi Gayol, na súa Luz,
nel seu maxisterio, nas súas salas,
ángulos e curvaturas,
na súa humanidá.*

Nada que dicir,
Silencio.

Silencio absoluto
na nocturnidá escura d'unha casa
coas súas portas abertas.

Silencio total
entre a cháchara
de bares e terrazas,
Silencio mortal
nel alma mía, revolta
de recordos y algún mal soño.

Un Silencio qu'estoupa
y escacha os tímpanos
de toda a mía humanidá
calada.

¡Espera, Pacencia!,
soségate, serénate,
que van volver as escuras andolías,
que cuando chova
vanse limpiar todas as estancias,

e
A Pacencia Infinita
vai entrar na túa sala
con ampolas d'ausencias,

e
al fin vas durmir
el soño dos xustos,
chea de Luz,
viva.

Si. len. cio, Pacencia.
Pacencia In.fi.ni.ta:
Luz.

Trabatel 10 (2019)

AURORA
BERMÚDEZ
NAVA

A Caridá, El Franco (1965)

Col corazón na boca (Secretaría Llingüística
del Navia-Eo, ALLA, 2019)

LLIBERACIÓN

Tu dices que la ques
que chuchas el tarrén
pol qu'ella pisa,
que tas disposto a darye
a vida entera,
que sempre buscas
pra ella lo miyor.
Ella sinte que nun é
máis qu'el espeyo
da vida que tu ques,
dos soños que tu teis,
un froreiro qu'adorna
el tou salón
y nun ten vida máis alló
da que tu, embellido del mundo,
teñas a ben prestarye.
Nun pode máis...
Fai tempo que s'afoga,
que la afoga el tou amor pluscuamperfeito,
ese que nun ye deixa decidir,
nin pensar, nin querer,
nin escoyer siquera a roupa del roupeiro
y a xente cua que pode botar un parzamique.
Y por eso se vei,
porque nun quer
que de tanto querella
pouco a pouco la mates,
nun quer morrer d'incomprensión,
de soledá contigo,
hasta de medo,

morrer col alma seca
pensando que nun foi máis qu'un froleiro...
Tu mintes condo dices que la ques,
seguramente nun la quixiche nunca,
ella dice a verdá: xa nun te quer
y antias de nun quererse a ella tampouco
vei deixarche un furaco nel salón.
Pol ben de todos nun lo enchas outra vez,
nun busques máis froleiros, que nun sabes
lo qu'é tratar con froles.

Trabatel 8 (2017)

XOSÉ MIGUEL
SUÁREZ
FERNÁNDEZ

Mántaras, Tapia (1965)

Bidureiras d'inverno (Ámbitu, 1990)

Nas arribadas (Xeira, 1994)

Augua mansa (Trabe, 2009)

AUGUA MANSA

A Jesús Fernández Pérez (1903-1936)

Dayundes,
na veira d'úa parede,
como cai el augua mansa,
el tou corpo novo féxose terra dulce
debaxo das aguyas dos pinos
y dos fusiles.
El medo y el dolor
fixeron medrar arteiras,
espías duras qu'aburaron ben tempo nos corazóns.
Pro el sol seguíu verquendo días nos carreiros
y el mar chegou ás prayas
cua precisión das garcias
que volven sempre col inverno.

Teis que saber qu'eu soi agora
el último puñado d'herba
qu'as túas maos de carpinteiro
agarraron aquela noite fría d'outono
como quen se prende
al último vafo da vida.
Y, como augua mansa,
el tou medo,
el tou dolor,
súmese nel regueiro d'estas letras.

Por eso pido
augua mansa pra os ocos rotos polas llágrimas,
augua mansa pras almas asollagadas pola pena,
augua mansa pras bocas roucas de tanto berro enxordecido,

auga mansa pra os días que restan.

Consóláte cos de tou.

As mías palabras

–torpes, probes palabras–
queren ser a túa xusticia.

Trabatel 1 (2008)

FREDO DE CARBEXE

Carbexe, El Franco (1967)

Mourén dos fondaes (Xeira, 1996)

Soños de pellegrín (Andolía, 2006)

Fruxes da nebra (Andolía, 2007)

A LLUZ NEL BARRUZO

El augua acerna
os caborcos
das cachopas,
na tarde choría.

A brisa
debuya nas foyas
da pétiga da corripa
cua prestía
dos restellos.

A lluz,
xa moyada,
tarte ceibe
nel alto del torqueiro.

Namáis miro
pasiar á lluz
gris nel barruzo,
axeito.

Trabatel 4 (2013)

CONCHITA
ÁLVAREZ
LEBREDO

Vigo (1970)

Na palma da túa mao (Trabe, 2020)

Nel alpende del tou colo
fun fendo nío
cos garabuyos dos días.
Fun amañando goxos de bioco
y unha casa alta y tresparente
con un lume medradizo
pra queimar os medos todos.
Fun fendo un berzo
acubiyador y calente
pr'arrolarme día y noite
feliz y desentendido,
sin decatarme de que, condo volva a ser crianzo,
nun vas tar tu que m'aneines,
nin el lume,
nin berzo, nin casa,
nin goxos, nin alpende.
Xa nun vai tar el tou colo milagreiro,
el colo meu,
el colo noso.

Trabatel 9 (2018)

ARTURO ÁLVAREZ
FERNÁNDEZ,
TANGUEIRO

As Campas, Castropol (1973)

Volta de paso (Suburbia, 2009)

AS ZACONELAS

Teño el corazón chen
de zaconelas sedentarias
que borrarón d'un plumazo
aque los latidos de rubién
qu'os tous abrazos atizaban.
Teño recordos carpinteiros
que m'aluman tatabeyos
os olores da túa nuca, del tou pelo,
condo al ouguido che decía:
«tu es a que busco,
tu es a que quero».
Teño a realidá dolente
dicindo que te fuche pa sempre,
qu'a morte te levóu
y nunca volveréi a terte,
qu'as zaconelas se quedan
y el rubién nun prende.

Trabatel 10 (2019)

MARÍA JOSÉ
FRAGA
SUÁREZ

El Franco (1974)

Terra de pataricos (Secretaría Llingüística
del Navia-Eo, ALLA, 2007)

Han a ser cinza (Secretaría Llingüística
del Navia-Eo, ALLA, 2010)

Equipaxe de mao (Secretaría Llingüística
del Navia-Eo, ALLA, 2020)

Entróume un pedazo de realidá nun oyo
y nun para de chorar
nun hai romedio
díxome a médica únicamente
ten muito cuidao
pra que nun me pase igual nel outro oyo.

Hai días como el d'hoi
nos que nun fago más que refregar nél
peró nun acabo de ver claro
y a miopía y úa presbicia en mantellas
tampouco nun axudan muito.

Sin embargo nun hai
peligro de cegueira nese oyo.

Xa veremos nel outro.

Trabatel 7 (2016)

ANA
VEGA

Uviéu (1977)

Al xeito del tambor (Trabe, 2013)

Inda podo dicir:
a terra.
Y tamén:
el mar.
Pro nun sei xa cómo dicir:
a casa.
Perdín as palabras
máis importantes pra min
y agora teño qu' escribillas
na terra d'asfalto.

Trabatel 8 (2017)

RICARDO SAAVEDRA
FERNÁNDEZ-COMBARRO

Uviéu (1977)

ESPEYO MOURO

(Playa de Pormenande, febreiro del 2016)

Si de verdá namás un home fose
quén a vencer a outro home, un alento
a outro alento distinto, por qué este
coro d'espanto, este acto único

de traxedia invariable, cicatriz
en abertal. A qué el carbón perpetuo
na galería callada dos árboles,
cruces feitas cua cinza da solombra

que s'acordan da súa
derrota
–úa queima a outra queima–, que recordan.
Si inda con molle mao el aire cose

el traxe afumacao da lluz, en sí
soño cautivo, venda ruin da terra
enxuita. A qué negar esta acuarela
de pinceladas quietas, condo nada

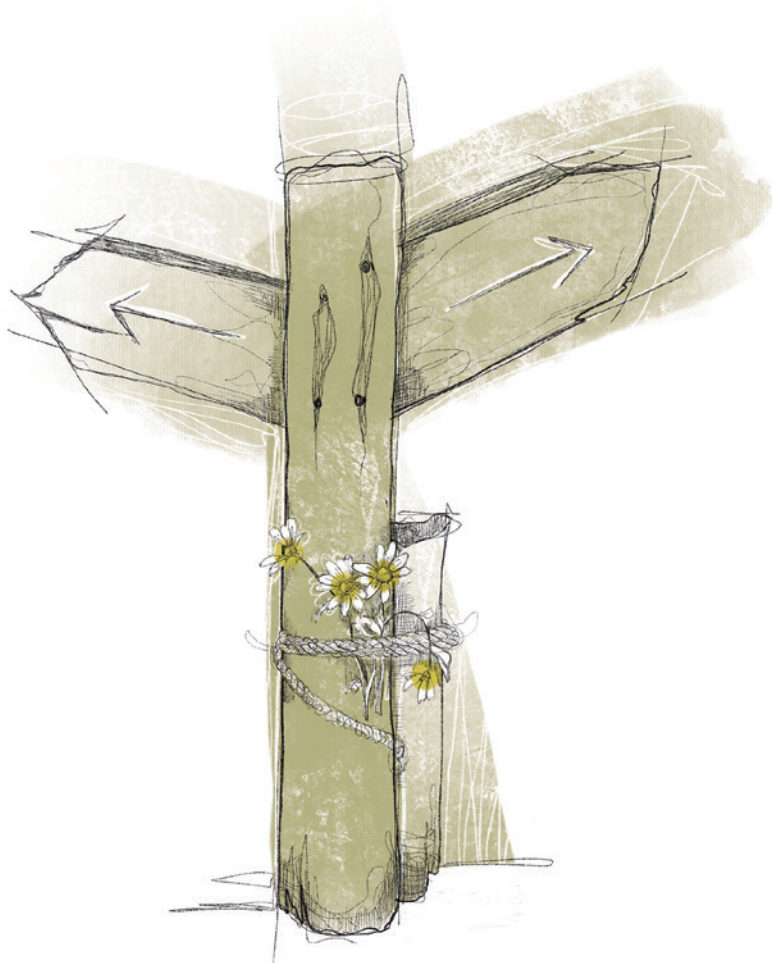
acó escapa á ficción de ser sin fin
fumo marello, tecla enferma, eco.
Si inda nel arribada as llapas velan
a caixa fundida del tempo

y el augua ten dende aquel día
este color tan mouro.

Trabatel 7 (2016)

MIGUEL
IGLESIAS
VARELA

Maidenhead, Reino Unido (1977)

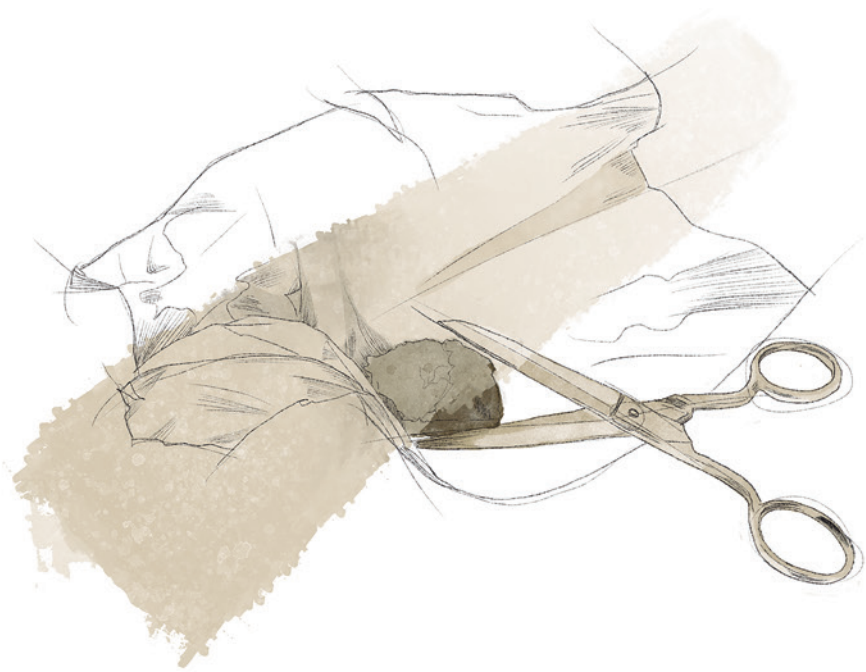
DESGRACIA ESISTENCIAL

Desgraciado el home que nun s'atopa a él mesmo
nin en si mesmo nin fóra
porque el home que ten dudas
nun atopa nunca certezas
y el que ten certezas
chéiralles el alma a ignorancia.
El que nun cre en nada
morre sentíndose baleiro,
el que ten algo nel que crer
tenlle medo ás súas deidades.
Al que lle falta algo fai por encontralo
y el que xa lo encontróu
acotora na quietú da innecesidá.
Al que lle falta un cantelo de pan
ten que vender os dentes,
os mercaderes de dentes
nun saben faer a fornada de pan.
Desgraciado, tamén, el home que s'atopa a él mesmo,
porque se lo fai namáis fora de si mesmo
dexóbase acabando sendo nada nel todo,
e se lo fai namáis dentro de sigo mesmo
por afogarse na claustrofobia da simpleza.
El home vive nos camíos da súa vida e das outras vidas,
benaventurados aqueles que los atopan
sin ter qu'arroubar os camíos dos outros,
anque nun hai home que poda andar pola vida
que nun atrolle el camín por unde pisaron os máis.

Trabatel IO (2019)

LUCÍA
IGLESIAS
GÓMEZ

Teixeira, Samartín d'Ozcos (1979)

A TISEIRA

Pedra de curvar as miradas.
Papel de fumar sin lume.
Tiseira.

Pedra salagre como a xelada en mayo.
Papel d'envolver despedidas.
Tiseira.

Pedra d'afilar as palabras mouras.
Papel cargado d'humidanza.
Tiseira.

Pedra na que choca a parafusa sin barrena.
Papel que se retorce en puvisas brancas.
Tiseira.

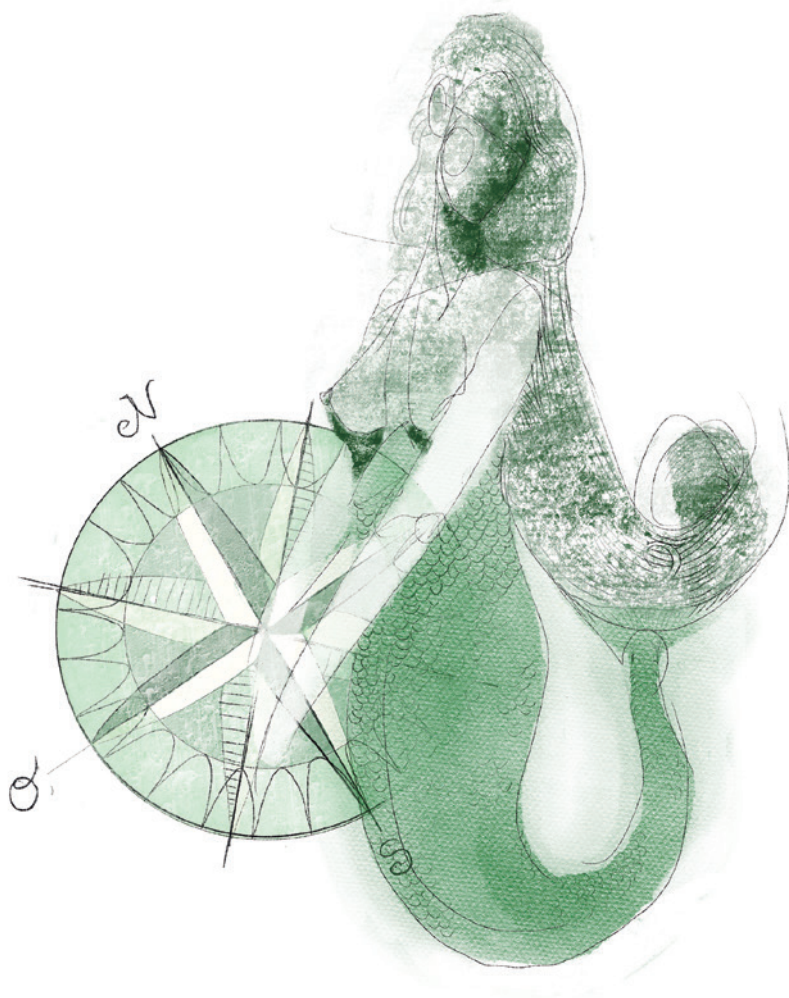
Pedra
Papel
Tiseira

Trabatel II (2020)

MONCHO
MARTÍNEZ
CASTRO

As Figueiras, Castropol (1979)

Cartografía de nayundes (Trea, 2009)

STEVENSON

Din a volta
y topéime de frente col Isla del Tesouro.
Alí taba Long John Silver
entre as penas y os árboles que brillaban.

¡Ah ! Quén fora sirena
pra barrancar nas prayas de máis lonxe.
Quén fora pirata
pr'asaltar pola noite os labios da túa ventá.

Trabatel I (2008)

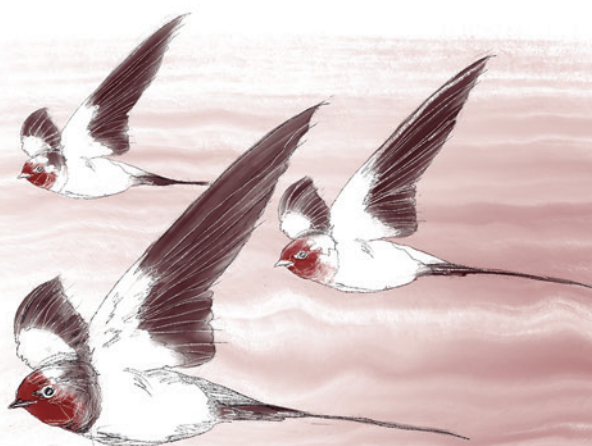
MIGUEL
RODRÍGUEZ
MONTEAVARO

Bual (1990)

Trenta razóns pra nun medrar (Trabe, 2010)

Todos os tristes de mayo (Trabe, 2013)

Poemas pr'amantes y paquidermos (Trabe, 2014)

AS ANDOLÍAS

Barbuxándome al ouguido
cuntóume que fóra
taba empezando a orbayar,
qu'al principio sempre é miudín,
peró qu'as torbuadas avisan col barruzo.
Díxome, tamén, pousadamente,
que marchase, qu'os outros xa lo fían,
qu'as andolías nun esperan al inverno
pr'aveirarse y nun marmorecer...
Peró eu penso y chego á conclusión
de qu'inda nun foron a sentir
el frío das mañás de xelada.

Trabatel I (2008)

ALEJANDRO
FERNÁNDEZ,
JANDRO
DE QUEITANO

El Franco (1993)

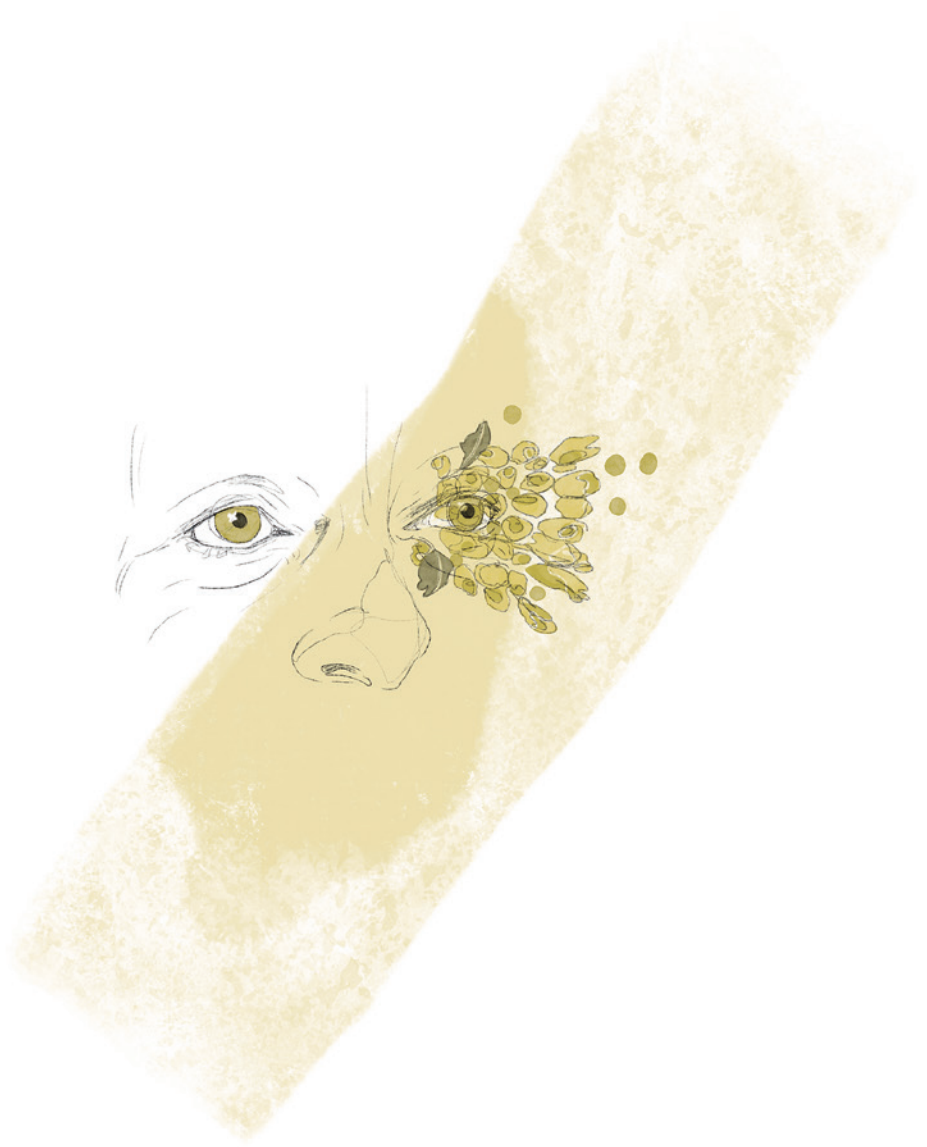
RECORDA

Dentro de muitos anos,
condo teñas mui llonxe,
y a vida, si é que vives,
te traiga hasta aquí,
pensa qu'os días foron
d'outra maneira;
acórdate da casa
da figueira, das prantas
que medran brizas,
de qu'este xardín, hoi,
ofréceche el sou acougo.
Acórdate da lluz
qu'arroupa y acariña, del sosego
que ch'axuda coa súa brancura
máis alló das fronteiras del edá.

Trabatel 9 (2018)

INMACULADA
MÉNDEZ
FREIJE

Castriyón, Bual (1994)

SIN HERBA

Baños de carqueixas
d'entre esfaraguyadas lleirosas
enreizan aguacentas panqueixas
y cofan os montes con brisas de cellergas.
Olas de saliva y salmoira
entre torbuadas y barruzos
enxugan as veiras de prayas de garabuyos
y encetan os pés con chuchos.
Os caldellos del brao
con cada rayola y escarabañola
enchen y moyan as maos
con llangañas de soledá y llouxa.
Berran os oyo palabras que choran os beizos:
pérdote, pérdesme, perdémonos.
Subindo y baxando –al noso xeito–
¡quén sabe se dalgún día nos atoparemos!

Trabatel II (2020)

CHRISTIAN
LANZA

Andés, Navia (1995)

Entre a noite y el día poden verse,
se allumamos ben coa imaxinación,
as estrelas voltiándose d'espaldas
condo parpadían
y a llúa índose axeito como úa raposa
hasta que noutra llareira pousada atopa.

Trabatel 4 (2013)

ÍNDIZ

Al aveiro d'un trabatel	7
Manuel García-Galano	
Empantainado	11
Luisa Méndez Fernández	
Dende llonxe	15
Alfredo Álvarez de Ponticella	
Deixái que se sintan	19
María Teresa López García	
Promesas	23
Babel de Cal Cadete	
Augua	27
Belén Rico Prieto	
Sala del Silencio, Sala da Pacencia, Pacencia Infinita: Luz.	31
Aurora Bermúdez Nava	
Lliberación	35
Xosé Miguel Suárez Fernández	
Augua mansa	39
Fredo de Carbex	
A lluz nel barruzo	43
Conchita Álvarez Lebreo	
<i>Nel alpende del tou colo</i>	47
Arturo Álvarez Fernández, <i>Tãgueiro</i>	
As zaconelas	51
María José Fraga Suárez	
<i>Entróume un pedazo de realidá nun oyo</i>	55

Ana Vega	
<i>Inda podo dicir:</i>	59
Ricardo Saavedra Fernández-Combarro	
Espeso mouro	63
Miguel Iglesias Varela	
Desgracia existencial.	67
Lucía Iglesias Gómez	
A tiseira	71
Moncho Martínez Castro	
Stevenson	75
Miguel Rodríguez Monteavaro	
As andolías	79
Alejandro Fernández, <i>Jandro de Queitano</i>	
Recorda	83
Inmaculada Méndez Freije	
Sin herba	87
Christian Lanza	
<i>Entre a noite y el día poden verse,</i>	91

GOBERNO DEL PRINCIPAO D'ASTURIAS